

Teema 2. Sama jää on peittänyt meidät

FAKTAT J15. Mammutin metsästäjät

Susiluola on Suomen suurin luola, ainakin 400 m²:n kokoinen, 18 m syvä ja 25 m korkea. Tämä peruskallion halkeama on vaakasuora. Luolan suu voi olla jopa miljardin vuoden ikäinen, mutta luolan ikää ei kukaan osaa sanoa.

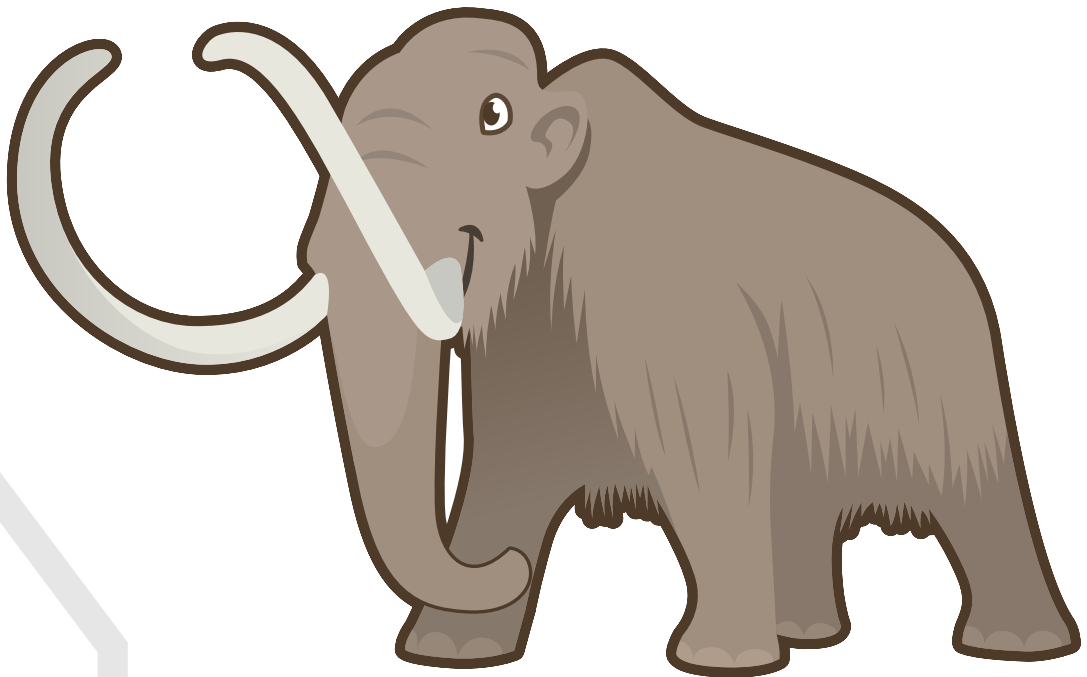
Kymmenen viime vuoden kaivauksissa Susiluolasta on löytynyt n. 200 esinettä ja n. 600 lyöntijätteen sirpaletta eli iskosta. Esineiden joukossa on mm. yksipuolinen iskukivi, lovettu esine, leveä sivukaavin ja iskukivi. Niiden raaka-aineena on käytetty silttikiveä, kvartsia ja kvartsiittia. Koska silttikiveä ja kvartsiittia ei esiinny luonnossa tällä alueella, näiden esineiden raaka-aine on tuotu muualta.

Susiluolan uskotaan olevan viime jääkautta edeltävältä ajalta, Eem-interglasiaalilta (-lämpökaudelta),

joka päättyi 115 000 vuotta sitten. Mutta tähän mennessä luolasta kerätyt luulöydökset ovat kaikki olleet viime jääkautta nuorempia.

Susiluolan kaivaukset ovat herättäneet suurta mielenkiintoa myös muualla kuin Suomessa. Tähän päivään mennessä se on ainut paikka Fennoskandiassa, josta on todettu ihmistoiminnan jälkiä viime jääkautta edeltävältä ajalta, n. 75 000 – 125 000 vuotta sitten, ennen kuin nykyihminen saapui Eurooppaan. Tutkimustulosten nojalla on todettu, että Susiluolan asukkaat ovat voineet olla Neandertalin ihmisiä, joita asusti Euroopassa 300 000 – 30 000 vuotta sitten. Susiluola on Suomen vanhin ja ainut paleoliittinen muinaisjäänös.

Luolan suuaukko sijaitsee 116,5 m nykyisen merenpinnan yläpuolella ja luola on suuaukon lähellä korkeimmillaan eli 2,2 m korkea. Sen sisäosat ovat matalampia ja lattia yhtyy paikoitellen kattoon. Luolan

tarkkaa pinta-alaa ei tunneta, mutta maatutkaluotauksen perusteella sen on arvioitu olevan 400-500 m². Tähän mennessä luolasta on tyhjäty n. 80 m²:n suuruinen alue.

Mammutit

Virossa tehdyt mammuttilöydöt osoittavat, etteivät ne kulleet sukupuuttoon viime jääkauden aikana. Ainakin osa lajeista palasi aiemmin mannerjään peittämille alueille. Mammutteja eleli Virossa ja Länsi-Venäjällä mannerjään sulamisaikaan n. 10 000 vuotta sitten. Suomesta on löytynyt vain vähän mammutinluuita, mikä johtuu happamasta maaperästämme, jossa luu ei säily kovin hyvin.

Helsingin Vuosaaren uuden sataman rakennustyömaalta löytyi mammutin olkaluu vuonna 2004. Satama-altaan pohjasedimentistä löytyi keskisuuren, liki täysikasvuisen mammutin lähes särötön olkaluu. Tutkimuksissa se todettiin Suomen tähän mennessä vanhimmaksi luulöydöksi, n. 120 000 vuoden ikäiseksi. Mammutti oli elänyt Eem-interglasiaalin aikaan. Muut löydökset ovat peräisin Veiksel-jääkaudelta.

Mammutit laidunsivat mammuttiarolla mannerjäätikön reunamilla. Mammutit, kuten monet muutkin mammuttiarolla eläneet lajit, kuolivat sukupuuttoon viime jääkauden jälkeen.

Luultavasti ilmaston muuttuminen sai aikaan sen, että mammutin elinympäristö joutui väistymään pohjoiseen päin levinneen metsän tieltä. Joidenkin teorioiden mukaan silloiset ihmiset olisivat metsästäneet mammutteja liikaa niin että se kuoli sukupuuttoon.

Suomesta löydetty mammutinluut	Löydös
Iijoki (n. 1750)	Poskihammas
Nilsjä, Syväri (1873)	Poskihammas
Pohja, Brödtorp (1896)	Kylkiluu
Helsinki, Töölo (1911)	Maitohammas
Espoo (1921)	Poskihammas
Tuulos (1923)	Olkaluu
Lohtaja (1930)	Reisiluu
Haapajärvi (1952)	Syöksyhampaat
Helsinki, Herttoniemi (1954)	Olkaluu
Suomusjärvi (1960)	Olkaluu
Helsinki, Vuosaari (2004)	Olkaluu

